

Gemeente Sittard-Geleen **Managementletter 2019**

22 oktober 2019

Aan het college van
burgemeester en wethouders
van de gemeente Sittard-Geleen
Postbus 18
6130 AA SITTARD

Onderwerp:
Managementletter 2018

Datum:
22 oktober 2019

Geacht college,

Wij hebben, conform het door uw gemeenteraad genomen besluit d.d. 8 juli 2019, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2019, de interim-controle voor de gemeente Sittard-Geleen uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne-beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2019 te signaleren en onder uw aandacht te brengen. In deze managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen ter zake opgenomen.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door uw gemeenteraad verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan en de efficiency van de interne beheersing als geheel, en bestrijkt deze niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Wij wijzen u erop dat deze brief is opgesteld ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sittard-Geleen en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt. De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het college als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Graag willen wij deze rapportage en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader met u bespreken. Wij danken u en uw medewerkers voor de open en constructieve samenwerking bij het uitvoeren van de interim-controle, en vertrouwen erop u met deze managementletter van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

N.R. Fritz RA

Inhoudsopgave

Contact	
De volgende personen zijn uw contactpersonen voor vragen met betrekking tot deze managementletter:	
Niels Fritz Partner Deloitte Accountants B.V. Tel: 088 288 09 15 nfritz@deloitte.nl	
Claudia Honings Senior Manager Deloitte Accountants B.V. Tel: +31 (0)6 8201 2272 chonings@deloitte.nl	
Jeroen Geurts Manager Deloitte Accountants B.V. Tel: +31 (0)6 8333 0179 jgeurts@deloitte.nl	
1. Managementsamenvatting	4
2. Interne beheersing	5
3. Jaarrekening 2019	8
4. Toekomstige (interne) ontwikkelingen	13
5. Opdracht en controleaanpak	15
6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving	17
Bijlage: Raamwerk interne beheersing accountantscontrole	25

1. Managementsamenvatting

In deze managementsamenvatting informeren wij u op hoofdlijnen over de bevindingen die voortkomen uit onze interim-controle. Voor een nadere en meer gedetailleerde toelichting hierop verwijzen wij u naar de hoofdstukken 2 tot en met 6 van deze managementletter.

Gedurende de interim-controle hebben wij de voor de jaarrekening relevante processen en bijbehorende interne beheersmaatregelen beoordeeld. Hierbij achten wij de processen aanbestedingen, inkoop en betalingsverkeer, salarissen, jeugd, WMO, uitkeringen sociale zaken, subsidieverstrekingen, grondexploitaties, boekingen en financiële administratie, verhuuropbrengsten, parkeeropbrengsten en voorzieningen relevant voor de jaarrekening. Uit onze interim-controle komt naar voren dat de administratieve organisatie en interne beheersing in opzet en bestaan voldoen aan de hieraan vanuit de jaarrekening-controle te stellen minimale eisen, met uitzondering van het proces 'verhuuropbrengsten'. Uit onze interim-controle is gebleken dat twee minimaal te verwachten beheersmaatregelen in het proces 'verhuuropbrengsten' ontbreken. Er dienen dan ook aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd te worden om voldoende controlezekerheid te verkrijgen over juistheid en volledigheid van de in jaarrekening op te nemen verhuuropbrengsten.

Daarnaast hebben wij de opvolging van onze adviezen uit de managementletter 2018 en eerdere rapportages inzichtelijk gemaakt. De genoemde adviezen dienen gelezen te worden in het kader van het verder verbeteren van de interne beheersing en betreffen geen on vervangbare leemtes in de interne beheersing van de gemeente Sittard-Geleen.

Verder zien wij een positieve ontwikkeling waar het de opzet en visie van de interne controle van de gemeente Sittard-Geleen betreft, mede met het oog op de aankomende rechtmatigheidsverantwoording in 2021. Wij nemen daarbij expliciet de initiatieven in beschouwing die onderhanden zijn om verdere verbetering van de interne controle te bewerkstelligen en de voornemens daartoe. De echte uitdaging voor het college ligt er echter in om dit alles in de praktijk tot leven te brengen, zodat sprake is van een robuust, werkend interne controle-systeem. Uit de gesprekken die wij tijdens de interim-controle met uw medewerkers voeren, blijkt dat de implementatie nog opgepakt moet worden.

Als laatste vragen wij in aanloop naar de eindejaarscontrole 2019 uw specifieke aandacht voor de early warnings met betrekking tot enkele specifieke onderwerpen die relevant zijn in het kader van de controle van de jaarrekening 2019. De early warnings hebben betrekking op jaarrekeningposten en onderwerpen waaraan schattingen, specifieke waarderingsgrondslagen, rechtmatigheidsaspecten of gemeente-specifieke risico's ten grondslag liggen. De early warnings hebben betrekking op de onderwerpen vastgoed, waardering grondexploitatie, preventief toezicht provincie Limburg, Mijn Streekwarmte, Vixia, Europese aanbestedingen, proces van (fraude)risicoanalyse, journal-entry testing en management override, voorzieningen groot onderhoud, geschillen en claims, parkeeropbrengsten en vordering inzake Leyenbroekerweg.

2. Interne beheersing

2.1 Interne beheersing ('basis op orde')

De primaire doelstelling van onze interim-controle is het verkrijgen van inzicht in de mate waarin de interne-beheersingsomgeving van de gemeente Sittard-Geleen bijdraagt aan een betrouwbaar gegevensverwerkend proces en aan een effectieve interne controle, voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole van de gemeente. Wat betreft de controle van de jaarrekening van de gemeente Sittard-Geleen hanteren wij reeds enkele jaren hoofdzakelijk een gegevensgerichte controlebenadering, en steunen wij niet op de interne-beheersmaatregelen van de gemeente. De reden hiervoor is dat de interne beheersing van uw gemeente hier (nog) niet op is ingericht. De proces-beschrijvingen en de risicoanalyses per proces waren bij aanvang van de interim-controle niet aanwezig of niet geactualiseerd. Daarnaast heeft de gemeente de interne-beheersmaatregelen, die de risico's op procesniveau dienen af te dekken, niet eigenstandig in kaart gebracht.

Naar aanleiding van deze constatering heeft het controleteam gedurende de interim-controle zelfstandig de voor de jaarrekening relevante processen en bijbehorende interne-beheersmaatregelen van de gemeente in kaart gebracht, met als doel na te gaan of de controletechnische functiescheiding en de primaire registratie voldoen aan de hieraan in het kader van de accountantscontrole te stellen minimale eisen. Aanvullend heeft het controleteam vastgesteld dat de interne-beheersmaatregel rondom de controle en autorisatie van de betalingen van de overige kosten effectief heeft gewerkt gedurende boekjaar 2019. Voor een samenvatting van de door het controleteam in kaart gebrachte interne-beheersmaatregelen en van de conclusies ten aanzien van opzet, bestaan en werking van deze maatregelen verwijzen wij naar de bijlage *Raamwerk interne beheersing accountantscontrole*.

Uit onze interim-controle is gebleken dat twee minimaal te verwachten beheersmaatregelen rondom het proces 'verhuuropbrengsten' ontbreken. Er dienen aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden te worden uitgevoerd om voldoende controlezekerheid te verkrijgen over de juistheid en volledigheid van de in de jaarrekening op te nemen verhuuropbrengsten. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar paragraaf 2.2 *Bevinding verhuuropbrengsten*. Daarnaast dienen wij de opzet en het bestaan van een viertal interne-beheersmaatregelen rondom grondexploitatie, aanbestedingen en voorzieningen nog vast te stellen voorafgaand aan de jaareindecontrole.

Buiten de genoemde bevindingen met betrekking tot het proces verhuuropbrengsten hebben wij ten tijde van de interim-controle geen leemtes in de interne beheersing van de voor de jaarrekeningcontrole relevante processen geconstateerd die ertoe leiden dat onze initiële gegevensgerichte controleaanpak dient te worden herzien. Dit impliceert dat de administratieve organisatie en interne beheersing van de gemeente Sittard-Geleen in opzet en bestaan voldoen aan de hieraan vanuit de jaarrekeningcontrole minimaal te stellen eisen, met uitzondering van het proces 'verhuuropbrengsten'.

Wij adviseren de gemeente om de primaire processen, de bijbehorende risico's en de interne-beheersingsmaatregelen verder in kaart te brengen, en de interne controle hierop aan te passen. Dit met het oog op de aankomende rechtmatigheidsverklaring en de visie zoals gesteld in het Interne Control(e)kader 2018. Voor nadere informatie hieromtrent verwijzen wij naar hoofdstuk 4 *Toekomstige (interne) ontwikkelingen*.

De administratieve organisatie en interne beheersing van de gemeente Sittard-Geleen voldoet in opzet en bestaan aan de hieraan vanuit de jaarrekeningcontrole minimaal te stellen eisen, met uitzondering van het proces 'verhuuropbrengsten'.

2. Interne beheersing (vervolg)

2.2 Bevinding verhuuropbrengsten

Ten aanzien van het proces 'verhuuropbrengsten' hebben wij ten tijde van de interim-controle een tweetal bevindingen geconstateerd.

De eerste bevinding heeft betrekking op het vaststellen van de juistheid en volledigheid van de indexatie van de huurprijzen. Alle nieuwe verhuurcontracten/overeenkomsten worden door de interne controle integraal gecontroleerd op juistheid en volledigheid. Hierbij wordt het gebruik van de juiste tarieven en van een juiste en volledige facturering gecontroleerd. Bestaande overeenkomsten worden conform het contract (half)jaarlijks geïndexeerd. Deze indexatie wordt centraal doorgevoerd en wordt automatisch berekend voor de overeenkomsten waar dit op van toepassing is (waar dit is opgenomen in het contract). De juistheid en volledigheid (of alle overeenkomsten die geïndexeerd moeten worden ook daadwerkelijk zijn geïndexeerd) van de doorgevoerde indexatie wordt echter niet meer gecontroleerd. Wij adviseren u dan ook om middels een periodevergelijking (tussen de periode voor en de periode na het doorvoeren van de indexatie) de juistheid en volledigheid van de indexatie te controleren, om op deze wijze de juistheid en volledigheid van de facturatie en de hiermee samenhangende opbrengstenverantwoording te waarborgen.

Daarnaast heeft de gemeente in 2019 de sub-administratie Planon vervangen door Axserion. Tot op heden heeft er nog geen controle plaatsgevonden op deze conversie, om vast te stellen dat alle gegevens van Planon juist en volledig zijn opgenomen in Axserion. Wij adviseren om deze controle zo spoedig mogelijk uit te voeren, en deze zichtbaar vast te leggen, om een volledige opbrengstenverantwoording te waarborgen. Daarnaast adviseren wij u van deze gelegenheid gebruik te maken om eveneens een aansluiting te maken, en zichtbaar vast te leggen, met het Kadaster, de activa-administratie en het contractenregister. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat alle objecten die verhuurd (kunnen) worden ook daadwerkelijk in Axserion zijn opgenomen. Afsluitend adviseren wij om periodiek (maandelijks) de aansluiting tussen Axserion en CODA te maken en deze zichtbaar vast te leggen, om zo de juistheid en volledigheid van de opbrengstenverantwoording te waarborgen.

2.3 Opvolging managementletter 2018

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht hechten wij er belang aan om inzicht te geven in de opvolging die is gegeven aan de aanbevelingen uit onze managementletter 2018 van 24 oktober 2018. Wij beperken ons hierbij tot die zaken die niet elders in deze managementletter aan bod komen. Onderstaande bevindingen dienen gelezen te worden in het kader van het verder verbeteren van uw interne beheersing en betreffen geen onvervangbare leemtes in de interne beheersing van de gemeente Sittard-Geleen.

Aanbeveling

Onvolkomen beheersmaatregel inkopen

Wij adviseerden u om de (onder)mandatering te analyseren en bestellingen via een uniform proces te laten plaatsvinden.

Status

Follow-up

Wij hebben ten tijde van de interim-controle vastgesteld dat deze aanbeveling nog niet is opgevolgd en derhalve nog openstaat. Wij zullen samen, op uw verzoek, in afzienbare tijd een oplossing en tijdspad benoemen, zodat de bevinding zal worden opgelost en het voor de gemeente ook toegevoegde waarde oplevert.

Wij hebben in het verleden enkele aanbevelingen gedaan om de interne beheersing verder te verbeteren. Dit betreffen echter geen onvervangbare leemtes in de interne beheersing van de gemeente Sittard-Geleen.

De aanbeveling is opgevolgd

Opvolging van de aanbeveling is nog onderhanden

De aanbeveling heeft (nog) geen of onvoldoende opvolging gekregen

2. Interne beheersing (vervolg)

Aanbeveling	Status	Follow-up
<i>Voorzieningen en zichtbare toetsing schattingen</i> Wij raden u aan een procedure op te stellen waarbij in de lijn een adviseur op basis van een checklist de belangrijkste afwegingen bij de gehanteerde assumpties en schattingen zichtbaar uitdaagt, ook indien deze zijn opgesteld door een (externe) specialist.		Wij hebben ten tijde van de interim-controle vernomen dat de gemeente onderhanden is met het opstellen van een checklist ten aanzien van de voorzieningen. Deze checklist was ten tijde van de interim-controle nog niet gereed.
<i>Headcount personeel</i> Wij adviseren u periodiek (iedere 2-3 jaar) een headcount uit te voeren. Hierbij controleert u op basis van de uitbetaalde salarissen de fysieke aanwezigheid van personeelsleden.		Wij hebben ten tijde van de interim-controle vastgesteld dat deze aanbeveling nog niet is opgevolgd en derhalve nog openstaat. De gemeente heeft ons te kennen gegeven dat de headcount in de maand november voor de gehele organisatie zal worden opgepakt en vóór 31-12-2019 afgerond zal worden afgerond.
<i>Onvolkomen beheersmaatregel volledigheid aanbestedingen</i> Wij adviseren u een totaalanalyse op de bestedingen uit te voeren, om de rechtmatigheid van de aanbestedingen te kunnen controleren.		Het SSC-ZL heeft de spendanalyses voor 2016 en 2017 opgeleverd. De spendanalyses voor 2018 en 2019 zijn nog niet gereed. Wel heeft de gemeente voor het eerste half jaar van 2019 de spend-analyse uitgevoerd. Dit zal ook op jaareinde uitgevoerd worden.
<i>Heroverwegen uitgangspunten voorzieningen debiteuren sociale zaken</i> Wij adviseren de gemeente om de voorzieningenpercentages te beoordelen op basis van historische betaalgegevens.		Wij hebben vastgesteld dat deze bevinding is opgevolgd, waarmee deze aanbeveling uit de managementletter 2018 vervalt.

Wij stellen jaarlijks de opzet en het bestaan van de General IT Controls (GITC) vast. Voor boekjaar 2019 heeft dit ten tijde van de interim-controle nog niet plaatsgevonden. Wij zullen hier op korte termijn afspraken over maken en hierover rapporteren in het accountantsverslag.

2.4 IT

Een belangrijk onderdeel in de interne beheersing en controle betreft het IT-landschap van de gemeente. De gemeente Sittard-Geleen is voornemens het geautomatiseerde financieel pakket te wijzigen en vanaf 2021 hiermee te werken. Voor boekjaar 2019 zullen wij nog geen IT-audit inzetten, omdat er nog gebruik wordt gemaakt van het huidige pakket, en omdat het opzetten van een 'IT controle raamwerk' geënt is op meerdere jaren, waarbij er steeds een uitbreiding van de (IT-)werkzaamheden zal plaatsvinden. Wel stellen wij jaarlijks de opzet en het bestaan van de General IT Controls (GITC) vast. Voor boekjaar 2019 heeft dit ten tijde van de interim-controle nog niet plaatsgevonden. Wij zullen hier op korte termijn afspraken over maken en hierover rapporteren in het accountantsverslag.

De aanbeveling is opgevolgd

Opvolging van de aanbeveling is nog onderhanden

De aanbeveling heeft (nog) geen of onvoldoende opvolging gekregen

3. Jaarrekening 2019

Wij zullen voorafgaand aan de eindejaarscontrole een pre-check uitvoeren. Voorgaand jaar is gebleken dat dit de eindejaarscontrole ten goede komt.

3.1 Scope en proces eindejaarscontrole

Bij de eindejaarscontrole ligt het accent op de jaarrekening en de van toepassing zijnde verslaggevingsvoorschriften. Over een eventuele pre-check maken wij nog separate afspraken met u. In de pre-check voeren wij werkzaamheden uit op een aantal vanuit een accountants-perspectief belangrijke jaarrekeningposten. Als onderdeel van de pre-check nemen wij kennis van de door u uitgevoerde interne controle en de bevindingen hieromtrent. Waar nodig stellen wij verdiepende vragen en voorzien wij deze van een terugkoppeling. Daarnaast zetten wij de resterende selecties ten behoeve van onze gegevensgerichte detailwerkzaamheden uit. In de weken 13 tot en met 16 voeren wij de eindejaarscontrole uit.

3.2 Early warnings

In deze paragraaf vestigen wij uw aandacht op enkele specifieke onderwerpen die relevant zijn in het kader van de controle van de jaarrekening 2019. Dit heeft betrekking op jaarrekeningposten en onderwerpen waaraan schattingen, specifieke waarderingsgrondslagen, rechtmatigheids-aspecten of gemeente-specifieke risico's ten grondslag liggen.

Wij vestigen uw aandacht op enkele specifieke onderwerpen die relevant zijn in het kader van de controle van de jaarrekening 2019. Dit heeft betrekking op jaarrekeningposten en onderwerpen waaraan schattingen, specifieke waarderingsgrondslagen, rechtmatigheids-aspecten of gemeente-specifieke risico's ten grondslag liggen.

Onderwerp	Aandachtspunt
Vastgoed	In het kader van het herstelplan heeft de gemeente Sittard-Geleen ingezet op een versnelde verkoop van niet-strategisch vastgoed; hiermee zou met name een aantal panden met een structureel nadelige exploitatie uit de begroting verdwijnen. Hiertoe hebben het college en de raad een lijst met niet-strategisch vastgoed vastgesteld, en is aan de Unit Vastgoed opdracht gegeven voor het vervreemden van niet-strategisch vastgoed, waarbij opbrengstmaximalisatie het uitgangspunt is. Dit heeft als consequentie dat een deel van het niet-strategisch vastgoed in de jaarrekening onder de voorraden dient te worden gepresenteerd. Door de bestemmingswijziging van het niet-strategisch vastgoed is wellicht sprake van een bijzondere waardevermindering. Een bijzondere waardevermindering dient te worden verantwoord op het moment dat de boekwaarde hoger is dan de directe opbrengstwaarde. Om na te gaan of er sprake is van een bijzondere waardevermindering, kan de gemeente de WOZ-waarde als maatstaf hanteren. Deze dient te worden afgezet tegen de boekwaarde van het actief, inclusief activa-gebonden investeringen, opgenomen in de lijst niet-strategisch vastgoed. Indien de WOZ-waarde lager is dan de boekwaarde, is er sprake van een indicatie voor afwaardering en dient er nader onderzoek plaats te vinden naar de directe opbrengstwaarde. Wij adviseren de gemeente om vóór het opmaken van de jaarrekening inzichtelijk te maken welke panden hiervoor in aanmerking komen en wat de hoogte is van de eventuele bijzondere waardevermindering. Voor een nadere toelichting bij de regelgeving verwijzen wij naar de notitie materiële vaste activa (2017) van het BBV.

3. Jaarrekening 2019 (vervolg)

Onderwerp	Aandachtspunten
Waardering grondexploitatie (POC-methode)	De commissie BBV heeft in maart 2018 een notitie tussentijdse winstneming gepubliceerd, met meer uitleg bij het gebruik van de POC-methode. Belangrijke pijlers hierin zijn het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel. Conform de huidige notitie kan het ook voorkomen dat teveel genomen winst in het verleden kan leiden tot een terugneming, als blijkt dat de eerste inschattingen niet voldoende het voorzichtigheidsbeginsel hebben gevolgd. Tot slot is het een stellige uitspraak dat de exploitatie afgesloten kan worden nadat alle kosten zijn gerealiseerd. Wij adviseren u per jaareinde een analyse te maken van uw grondexploitaties in relatie tot de POC-methode, en hierbij actief de BBV-notities te betrekken. Daarnaast hebben wij een template aan uw gemeente verstrekt voor het (zichtbaar) vastleggen van de interne controle rondom de waardering van de grondexploitaties en de reproduceerbaarheid daarvan. In de verstrekte template kan de gemeente de projectspecifieke interne controles vastleggen voor bijvoorbeeld de woningbouwcomplexen. De projectoverstijgende punten moeten uiteraard nog separaat door de gemeente worden gecontroleerd (denk aan: rente, inflatie, etc.). Dit kan in een apart position paper worden onderbouwd. Graag ontvangen wij deze analyses voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole.
Preventief toezicht provincie Limburg	De gemeente Sittard-Geleen is in boekjaar 2018 onder preventief toezicht van de provincie Limburg komen te staan, in verband met een niet-sluitende begroting 2018. Het preventief toezicht is tevens voor boekjaar 2019 van toepassing. Op 18 september 2019 heeft u contact gehad met de provincie over de plannen voor 2019 en 2020. Tijdens dit gesprek is onder andere de toereikendheid van de buffer in de algemene reserve aan bod gekomen. In dit kader zal de weerstandscapaciteit volgens een nieuwe methode worden berekend. Wij zullen ten tijde van de jaarrekeningcontrole aandacht schenken aan de weergave van de weerstandscapaciteit en de weergave hiervan toetsen aan de BBV-voorschriften, alsmede de afspraken die met de Provincie Limburg hieromtrent zijn gemaakt. Het preventief toezicht en het feit dat de raad tijdiger wil worden geïnformeerd over de financiële status van de gemeente hebben ertoe geleid dat over het jaar 2019 vier voortgangsrapportages zullen worden voorgelegd. Wij hebben vastgesteld dat alle wijzigingen en ombuigingen tot en met de tweede rapportage zijn voorgelegd aan Gedeputeerde Staten. Wij zullen de verdere besluitvorming over 2019 toetsen op de goedkeuring van Gedeputeerde Staten en zullen, in het verlengde hiervan, de incidentele en structurele resultaten kritisch beoordelen gedurende onze balanscontrole. Wij hebben van de gemeente begrepen dat de incidentele en structurele resultaten reeds conform de hiervoor geldende spelregels zijn opgenomen in de begroting 2020.

3. Jaarrekening 2019 (vervolg)

Onderwerpen

Aandachtspunten

Mijn Streekwarmte

'Mijn Streekwarmte' is een verbonden partij waarvan de gemeente op dit moment nog volledig eigenaar is. Het doel van de BV is het - door middel van joint-ventures - promoten van groene energie in de gemeente Sittard-Geleen. De waardering van de deelneming bedroeg in 2018 € 2,5 miljoen. Ultimo 2018 heeft de gemeente Sittard-Geleen tevens een nominale vordering in de jaarrekening 2018 verantwoord van € 4,6 miljoen, gerelateerd aan Mijn Streekwarmte. Van deze vordering is in boekjaar 2019 reeds € 0,9 miljoen ontvangen. De resterende vordering is ultimo 2018 beoordeeld op de aanwezige risico's die mogelijk leiden tot oninbaarheid van de opgenomen vordering. Naar aanleiding van deze analyse is een verliesvoorziening opgenomen van € 1,8 miljoen in boekjaar 2018. Wat betreft de overgebleven vordering van € 1,9 miljoen heeft de gemeente Sittard-Geleen voor het restantrisiko een risico-achtervang van € 1,5 miljoen geormerkt binnen haar reserves. Ten tijde van de interim-controle hebben wij vernomen dat de afwikkeling van de vorderingen en schulden naar waarschijnlijkheid in januari 2020 zal plaatsvinden indien positieve besluiten worden genomen met de deelnemende partijen. Wij vernemen dan ook graag zodra dit afgehandeld is, en adviseren u de uitkomst hiervan vervolgens op een correcte wijze in de jaarrekening 2019 te verwerken. Daarnaast adviseren wij de gemeente om de waardering van de deelneming te analyseren, en hierbij vast te stellen of deze niet te hoog is opgenomen op basis van de huidige stand van zaken. Deze analyses ontvangen wij graag in de vorm van een position paper voor aanvang van de balanscontrole.

Vixia

Per 1 januari 2020 zullen er aanzienlijke veranderingen plaatsvinden met betrekking tot de organisatiestructuur van (Gemeenschappelijke Regeling) Vixia. Daarnaast wordt de "Centrumregeling Participatiebedrijf Westelijke Mijnstreek" met de gemeente Beek, waar de programmakosten WSW en Vixia onder zijn verantwoord, per 1 januari 2020 beëindigd. Wij begrijpen dat er besluitvorming heeft plaatsgevonden rondom deze ontwikkeling (o.a. oprichten van een nieuwe gemeenschappelijke regeling) en adviseren het effect hiervan op de organisatie en de financiële verantwoording van de gemeente Sittard-Geleen in kaart te brengen. Graag zouden wij, indien er meer informatie beschikbaar is, op de hoogte worden gehouden van deze ontwikkelingen. In het verlengde hiervan is in de jaarrekening 2018 een bedrag van € 3.536.000 opgenomen als overlopend passief ter dekking van de afwaardering van het vastgoed van Vixia. Op basis van de gemaakte afspraken met het werkbedrijf bedraagt het aandeel van de gemeente Sittard-Geleen hierin 70,7%. Het bedrag is destijds bepaald op basis van de conceptjaarrekening van Vixia. Graag ontvangen wij voor aanvang van de balanscontrole een analyse van de hoogte van het daadwerkelijke aandeel in de afwaardering van het vastgoed van Vixia op basis van de definitieve uitgangspunten en afspraken in de vorm van een position paper, waarbij tevens de leningenportefeuille van Vixia zal worden betrokken.

Europese aanbestedingen

In het kader van de jaarrekeningcontrole controleren wij op het voldoen aan de Europese wet- en regelgeving met betrekking tot aanbestedingen. Hierdoor zijn wij ook voor 2019 gehouden om afwijkingen van de Europese aanbestedingsregels in ons rechtmatigheidsoordeel te betrekken. Ten tijde van de interim-controle is intern voor € 2,4 miljoen rechtmatigheidsfouten geconstateerd. Wij adviseren u deze analyse uit te breiden voor de jaarrekeningcontrole 2019 en na te gaan of dat de onrechtmatigheden volledig in kaart zijn gebracht zoals dit ook is opgenomen in het interne controleplan voor 2019.

3. Jaarrekening 2019 (vervolg)

Onderwerpen	Aandachtspunten
Proces van (fraude)risicoanalyse	Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij het college verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving, inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat hierbij gehanteerd wordt, alsook de communicatie daarover met het personeel. Wij stellen vast dat het maken en periodiek actualiseren van een gerichte (fraude)risicoanalyse een zichtbaar onderdeel vormt van de interne-beheersingsomgeving, en dat de administratie (notulen, interne-controlewerkzaamheden, zichtbare frauderisicoanalyse, etc.) het belang illustreert dat u hecht aan het vermijden en ontdekken van fraude- en compliancerisico's. Het onderdeel 'fraude' en de hierbij behorende risicoanalyse heeft gedurende het jaar de aandacht van de gemeente, hetgeen de bewustwording van de gemeente ten aanzien van (fraude)risico's steeds verder vergroot. Op basis van de door ons uitgevoerde interim-werkzaamheden hebben wij vooralsnog geen aanpassingen aangebracht in onze initiële aanpak, noch hebben wij indicaties verkregen die erop duiden dat er sprake is geweest van (voorgenomen) fraude. Wij adviseren u de (fraude)risicoanalyse te delen met de commissie begroting en verantwoording.
Journal-entry testing en management override	Het (fraude)risico ten aanzien van management override is een verplicht verondersteld risico voor de accountant en geldt niet specifiek voor de gemeente Sittard-Geleen. Het uitgangspunt hiervan is dat het management zich in een unieke positie bevindt om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne-beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Hoewel het risico dat het management interne-beheersingsmaatregelen doorbreekt in sommige organisaties groter is dan in andere, is het in alle organisaties aanwezig. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management de interne-beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, en vormt het om die reden een significant risico. Om dit risico te mitigeren, zullen wij tijdens de balanscontrole data-analyses uitvoeren. Wij hebben overigens tijdens onze interim-controle geen signalen geconstateerd die erop duiden dat het risico van management override zich bij de gemeente Sittard-Geleen heeft voorgedaan.

3. Jaarrekening 2019 (vervolg)

Onderwerpen	Aandachtspunten
Voorzieningen groot onderhoud	In boekjaar 2017 zijn diverse onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen voor een bedrag van € 3,4 miljoen, omdat deze niet meer voldeden aan de gestelde eisen conform het BBV. De gemeente Sittard-Geleen heeft de vrijgevallen middelen in een bestemmingsreserve opgenomen, maar dit is slechts een tijdelijke oplossing (voor ca. 3 jaar). Op basis van de notulen van de raad en de gesprekken met het college hebben wij vastgesteld dat deze tijdelijke oplossing voor boekjaar 2019 zal worden gehandhaafd. Voor boekjaar 2020 zal een keuze worden gemaakt ten aanzien van de (administratieve) verwerking van het groot onderhoud. Wij zullen de besluitvorming en hieruit voortvloeiende werkwijze toetsen ten tijde van de controle over boekjaar 2020.
Geschillen en claims	Ten tijde van de interim-controle hebben wij nog geen actueel inzicht verkregen in lopende geschillen en claims. Graag ontvangen wij voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole een lijst met lopende geschillen en claims, inclusief de inschatting over afloop daarvan, in de vorm van een position paper.
Parkeeropbrengsten	Wij hebben vernomen dat het beheer van de parkeergarages wordt uitbesteed per 1 november 2019. Tussen de betreffende partijen is nog geen overeenkomst opgemaakt ten tijde van de interim-controle. Van de functionarissen van de unit vastgoed hebben wij vernomen dat de parkeergarages in het bezit blijven van de gemeente, waarbij de gemeente het groot onderhoud blijft uitvoeren. Derhalve is er geen sprake van een bijzondere waardevermindering, en blijft de voorziening groot onderhoud nog steeds in stand. Graag ontvangen wij voorafgaand aan de balanscontrole een position paper ten aanzien van de (financiële) impact van de afgesloten overeenkomsten ten aanzien van het beheer van de parkeergarages, alsook van de impact op de interne processen en de beheersmaatregelen rondom de parkeeropbrengsten.
Vordering inzake Leyenbroekerweg	Het overgrote deel van de grondexploitatie Leyenbroekerweg, zijnde € 4,2 miljoen, is in de loop van 2019 opgenomen onder de uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar. Dit heeft plaatsgevonden conform het raadsbesluit bij de jaarrekening 2018. Het betreft een vordering op de projectontwikkelaar, die voor € 2,7 miljoen tot stand is gekomen door de verkoop van gronden, en voor € 1,5 miljoen door de oprenting van de vordering conform contractuele afspraken. De vordering staat reeds geruime tijd open en de gemeente loopt het risico dat deze mogelijk oninbaar is. De vordering is ultimo boekjaar 2018 reeds voor € 2,1 miljoen voorzien. Graag ontvangen wij voorafgaand aan de balanscontrole een position paper inzake de inbaarheid van deze vordering, waarbij tevens de input van de (externe jurist en planeconoom) wordt betrokken.

4. Toekomstige (interne) ontwikkelingen

4.1 Ontwikkelingen in interne controle

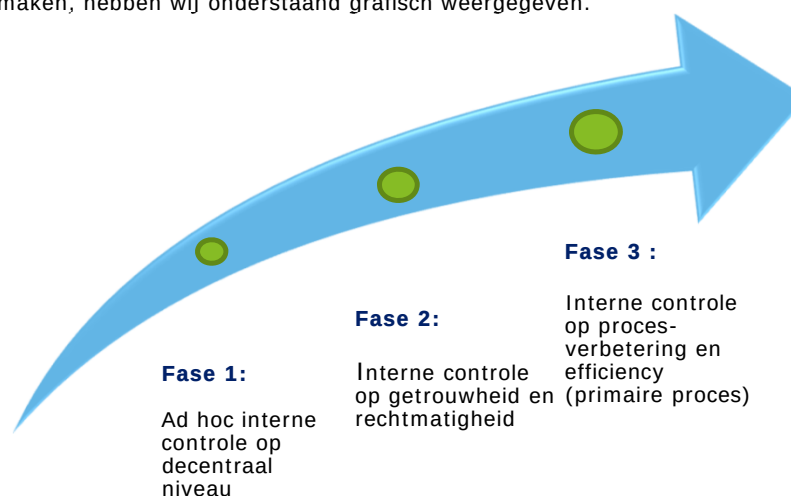
De gemeente Sittard-Geleen heeft de ambitie om de interne controle naar een hoger niveau te tillen en daarbij meer gebruik te maken van de mogelijkheden die de organisatie en het IT-landschap hiervoor bieden. De interne controle van de gemeente Sittard-Geleen is in ontwikkeling, en de wens is om de interne controle meer risico-gebaseerd en systeemgericht in te richten en uit te voeren. Hierna geven wij onze observaties weer met betrekking tot de ontwikkeling die de gemeente Sittard-Geleen op dit vlak doormaakt.

De interne controle vervult een belangrijke functie in het tot stand brengen van 'good governance' en ondersteunt het college bij zijn verantwoordelijkheid de organisatie 'in control' te houden en daar verantwoording over af te leggen. Daarnaast speelt de interne controle een belangrijke rol ten aanzien van de verplichting om over het boekjaar 2021 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken. Wij verwijzen naar paragraaf 6.2 *Rechtmatigheidsverantwoording* voor nadere informatie over de rechtmatigheidsverantwoording.

Voor de duidelijkheid vermelden wij dat interne controle en interne beheersing twee verschillende begrippen zijn. De interne beheersing heeft betrekking op de beheersmaatregelen in de primaire processen van de gemeente Sittard-Geleen, met andere woorden: Is de basis op orde? Voor onze bevindingen rondom de interne beheersing verwijzen wij naar paragraaf 2.1 *Interne beheersing ('basis op orde')* en de bijlage *Raamwerk interne beheersing accountantscontrole*.

De interne controle is vervolgens een middel om vast te stellen dat de interne beheersing heeft gewerkt en hierover verantwoording af te leggen. Momenteel voert de gemeente Sittard-Geleen diverse (verbijzonderde) interne controles uit. De interne controles worden uitgevoerd ten aanzien van de processen investeringen, administratie en vastlegging, treasury, grondexploitatie, parkeeropbrengsten, bouwleges, verhuur, secretarieleges, personeelslasten, kosten, inkopen en aanbestedingen, WMO (incl. WVG), sociale zaken, subsidieverstrekingen, algemene uitkeringen, debiteuren en belastingopbrengsten.

De verantwoordelijkheid voor de opzet, uitvoering en opvolging van de genoemde (verbijzonderde) interne controles is momenteel decentraal belegd bij de verschillende clusters van de gemeente Sittard-Geleen. De fasen die de gemeente Sittard-Geleen in de ontwikkeling van de interne controle wil doormaken, hebben wij onderstaand grafisch weergegeven.

De verantwoordelijkheid ten aanzien van de opzet, uitvoering en opvolging van de interne controle is momenteel decentraal belegd bij de verschillende clusters van de gemeente Sittard-Geleen.

4. Toekomstige (interne) ontwikkelingen (vervolg)

Momenteel bevindt de interne controle van de gemeente Sittard-Geleen zich (nog) in de eerste fase. Zoals eerder gesteld, vindt de interne controle decentraal plaats. Wij hebben hierbij vastgesteld dat er geen sprake is van centrale monitoring op de kwaliteit van de interne controle. De interne controle wordt naar eigen invulling van de verschillende clusters uitgevoerd, waardoor er sprake is van kwaliteitsverschillen. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat een overkoepelend overzicht, waarin het verband wordt gelegd tussen de uitgevoerde interne controles en relevante regelgeving en geldstromen binnen de gemeente, ontbreekt. Hierdoor loopt de gemeente het risico dat niet alle relevante toetsingspunten en geldstromen worden afgedekt door middel van de interne controle. Om te komen tot een effectieve interne controle op de rechtmatigheid en de getrouwheid (fase 2 in de grafische weergave op voorgaande pagina) adviseren wij de gemeente naar de toekomst toe een overzicht op te stellen waarin het verband wordt gelegd tussen de aanwezige geldstromen binnen de gemeente en de uitgevoerde interne controle. Hierbij dient de gemeente per geldstroom het toetsingskader op basis van de volledige en actuele externe en interne regelgeving te bepalen, waarbij de actualiteit van dit overzicht dient te worden bewaakt. Wij adviseren u centraal toezicht te houden op minimaal de volgende onderdelen van de decentraal uitgevoerde (verbijzonderde) interne controles:

- het toetsingskader
- de omvang en selectiewijze van de steekproeven
- de kwaliteit van de uitgevoerde interne-controlewerkzaamheden
- de bevindingen en opvolging uit de interne-controlewerkzaamheden

Hoewel fase 2 voldoet aan de toekomstige eisen ten aanzien van de interne controle op rechtmatigheid en getrouwheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording, is hierbij sprake van een gegevensgerichte en statische controle.

De gemeente heeft de visie rondom interne controle vastgelegd in het Interne Control(e)kader (IC-kader) 2018. Hierbij is aangegeven dat de interne controle zich in het begin vooral zal richten op de getrouwheid en de rechtmatigheid, maar dat deze zich op termijn ook zal richten op de kwaliteit van het primaire proces en op de mogelijkheid daarin voor procesverbetering en efficiency. Om te groeien naar een interne controle op de procesverbetering en efficiency (fase 3 in de grafische weergave op voorgaande pagina), en hiermee invulling te geven aan de visie die de gemeente heeft verwoord, is het van belang dat de gemeente hier de controledoelen verbreedt van rechtmatigheid naar doelmatigheid. Daar hoort bij dat alle relevante processen zijn uitgewerkt inclusief diepgaande risico-inschattingen en de belangrijkste beheersmaatregelen die de inherente risico's binnen een proces mitigeren. Als de gemeente van mening is dat de belangrijkste beheersmaatregelen daadwerkelijk over het jaar functioneren, kan worden overgegaan op een interne controle die is gericht op het primaire proces. In dit kader hebben wij de voor de jaarrekeningcontrole geïdentificeerde interne- beheersmaatregelen en conclusies ten aanzien van opzet, bestaan en werking in de bijlage *Raamwerk interne beheersing accountantscontrole* in samenvattende vorm in kaart gebracht. Dit raamwerk kan in beginsel de basis vormen voor een meer procesgerichte interne controle. Waar in de fasen 1 en 2 de toetsing met name plaatsvindt middels gegevensgerichte steekproeven, en geen rekening wordt gehouden met de interne-beheersmaatregelen in het primaire proces, wordt in fase 3 getoetst op de werking van een beheersmaatregel in het primaire proces, ter afdekking van een geïdentificeerd inherent risico. De gemeente zal dan niet achteraf gegevensgericht bevindingen hebben vanuit de interne controle, zoals het geval is bij fase 1, maar transformeert naar het toetsen van de werking van de belangrijkste interne-beheersingsmaatregelen. Procesmatige controle geeft meer zekerheid over een juiste initiële verwerking. Hiermee kunnen de directie en het college een duidelijk signaal afgeven over de beheersbaarheid van de organisatie en de rechtmatigheid van haar functioneren.

Wij onderstrepen de visie in het Interne Control(e)kader (IC-kader) 2018. Belangrijk is dat u draagvlak creëert en uw medewerkers achter de visie staan van uw organisatie. Met de visie wordt namelijk een nieuwe weg ingeslagen, waarbij er natuurlijke weerstand tegen verandering kan optreden. Wij hebben namelijk vanaf de opzet van de nieuwe visie in 2018 nog weinig veranderingen geconstateerd op dit vlak, hierbij speelt houding, gedrag, kwaliteit en eigenaarschap ook een belangrijke rol. In het verlengde hiervan constateren wij dat de organisatie de unit inkopen niet consequent raadpleegt bij het aanbesteden van opdrachten, waardoor er bij de gemeente Sittard-Geleen in de afgelopen jaren onrechtmatigheden zijn geconstateerd met betrekking tot de Europese aanbestedingen. Gelet op de toekomstige verantwoording van de rechtmatigheid is ons advies om meer nadruk te leggen op het belang van het binnen de organisatie volgen van het interne beleid van de gemeente door alle clusters en commitment en betrokkenheid van de organisatie te verkrijgen.

Wij onderstrepen de visie in het Interne Control(e)kader (IC-kader) 2018. De echte uitdaging voor het college ligt er echter in om dit alles in de praktijk tot leven te brengen.

5. Opdracht en controleaanpak

Onze opdracht tot controle van de jaarrekening 2019 de gemeente Sittard-Geleen is niet gewijzigd.

5.1 Opdracht

De opdracht aan Deloitte Accountants B.V. tot controle van de jaarrekening 2019 van de gemeente Sittard-Geleen is vastgelegd in de door de gemeenteraad vastgestelde gunning van 8 juli 2019, met kenmerk SER.101712/2424229. Deze controle heeft tot doel te onderzoeken of de jaarrekening van de gemeente Sittard-Geleen het door de wet vereiste inzicht geeft, in overeenstemming met de van toepassing zijnde verslaggevingsvoorschriften zoals opgenomen in het BBV. Tevens zullen wij nagaan of het jaarverslag overeenkomstig BBV is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is. De uitkomsten van ons onderzoek zullen wij kenbaar maken door middel van een controleverklaring omtrent de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening.

5.2 Aandachtspunt commissie begroting en verantwoording

Op 1 oktober 2019 heeft uw commissie begroting en verantwoording de mogelijkheid gehad om een of meerdere aandachtspunten voor onze controle te formuleren. Als aandachtspunt voor de controle heeft de commissie ons expliciet gevraagd de subsidieverstrekingen in het kader van evenementen te onderzoeken en hierover te rapporteren. Gedurende onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole zullen wij, naast onze reguliere controle op de subsidieverstrekingen, aanvullende (detail)controles uitvoeren op de verstrekte subsidies in het kader van evenementen. Hierover zullen wij separaat rapporteren in het accountantsverslag.

5.3 Materialiteit

Bepalend voor onze oordeelsvorming in de controleverklaring is de materialiteit. Dit is de grens die wij hanteren om geconstateerde afwijkingen in de jaarrekening te evalueren naar de strekking van de af te geven controleverklaring. Zoals tijdens de pre-audit besproken, is de materialiteit voor de accountantscontrole over het boekjaar 2019 van de gemeente Sittard-Geleen ten tijde van de interim-controle bepaald op basis van 1% van de totale lasten, inclusief de dotaties aan reserves over de definitieve cijfers 2018. Bij de jaarrekeningcontrole baseren wij de voorgeschreven materialiteit op de conceptjaarrekening 2019.

De tolerantie die wij bij de uitvoering van de controlewerkzaamheden in acht nemen, bedraagt afgerond € 3,5 miljoen. Dit betekent dat wij bij steekproeven en cijferanalyses uitgaan van een foutfractie van dit bedrag. Overigens geldt volgens de Beleidsregels toepassing WNT een lagere materialiteit voor de controle op de naleving van de WNT.

5. Opdracht en controleaanpak (vervolg)

Onze opdracht bestaat uit de controle van de jaarrekening 2019.

De aandachtsgebieden voor de jaarrekening die wij in het auditplan hebben geïdentificeerd, zijn tijdens de interim-controle geadresseerd.

5.4 Verantwoordelijkheden

Als college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sittard-Geleen bent u verantwoordelijk voor het realiseren van een zodanige interne beheersing als nodig is om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. De verantwoordelijkheid voor het toezicht op de bedrijfsvoering en de handelingen ligt bij de gemeenteraad. Het is onze verantwoordelijkheid een onafhankelijke controleverklaring bij de jaarrekening 2019 van de gemeente Sittard-Geleen te verstrekken.

5.5 Controleaanpak

Wij zullen onze controlewerkzaamheden uitvoeren in overeenstemming met het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol WNT 2019 en het door de gemeenteraad nog vast te stellen controleprotocol. Onze controleaanpak is gebaseerd op onze risico-inschatting, waarbij wij onze werkzaamheden zodanig inrichten dat hiermee de geïdentificeerde risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening in voldoende mate worden afgedekt. In ons auditplan hebben wij de specifieke aandachtsgebieden voor de jaarrekening gedefinieerd. Hieronder geven wij de aandachtsgebieden weer waar wij een significant of hoger risico onderkennen, alsook het moment waarop wij deze in onze controle adresseren.

Aandachtsgebied		Risico-inschatting	Interim-controle	Eindejaarscontrole
 Significant risico	Management override of controls.			
	De inbaarheid van de vorderingen Mijn Streekwarmte en Leyenbroekerweg			
 Hoger risico	De waardering van de voorzieningen			
	De waardering van het onroerend goed, waaronder overige vastgoedgerelateerde posten en investeringskredieten			
	De naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen			
	De waardering van de grondexploitatie			
	De juistheid en volledigheid van de overlopende posten			

6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

In dit hoofdstuk hebben wij de ontwikkelingen in wet- en regelgeving relevant voor gemeenten weergegeven. Dit betreft een generieke weergave van ontwikkelingen binnen de branche.

6.1 Ontwikkelingen wet- en regelgeving

In dit hoofdstuk hebben wij de ontwikkelingen in wet- en regelgeving relevant voor gemeenten weergegeven. Dit betreft een generieke weergave van ontwikkelingen binnen de branche. Ten aanzien van *WMO-vervoer en btw* en *stikstofproblematiek* zouden wij graag willen weten of dit speelt binnen uw gemeente, zodat wij onze controle-aanpak hier mogelijk op kunnen aanpassen. De overige onderwerpen behoeven geen specifieke opvolging in het kader van de jaarrekeningcontrole 2019.

6.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Zoals reeds bekend, moet uw gemeente in de jaarrekening over het boekjaar 2021 een rechtmatigheidsverantwoording opnemen. Hoe deze verantwoording er uit komt te zien, waar deze in de jaarstukken moet worden opgenomen, en wat de scope is van de verantwoording, is in de afgelopen maanden onderwerp van gesprek geweest in de communicatie tussen verschillende organisaties, zoals de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), en de commissie BBV. Inmiddels is op hoofdlijnen duidelijk hoe de rechtmatigheidsverantwoording er vermoedelijk uit gaat zien.

De rechtmatigheidsverantwoording zal naar verwachting worden opgenomen in de jaarrekening, met een specifieke regeling voor de nauwkeurigheid van de verantwoording, waarbij meer uitgebreide informatie in de paragraaf Bedrijfsvoering wordt opgenomen. Hierbij zullen de volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- De rechtmatigheidsverantwoording is een onderdeel van de jaarrekening, waarbij voor de decentrale overheid een rapportagetolerantie geldt van maximaal 3% en minimaal 1% van de totale lasten. De gemeenteraad bepaalt in het normenkader deze tolerantie. De raad heeft hierbij de keuze om minder nauwkeurig te worden geïnformeerd over eventueel geconstateerde bevindingen inzake rechtmatigheid. De rechtmatigheidsverantwoording valt onder het getrouwe beeld oordeel van de accountant.
- Scope: financiële rechtmatigheid, zoals nu reeds is uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV. Het gaat alleen om de rechtmatigheidscriteria die geen getrouwe beeldcriteria zijn (voorwaarden-, begrotings-, en misbruik- en oneigenlijk gebruikscriterium).

Onderstaand zijn de voornaamste gevolgen voor de accountantscontrole opgenomen:

- De accountant verklaart dat de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording getrouw is (met 1% goedkeuringstolerantie). Deze verklaring wordt onderdeel van het getrouwheidsoordeel; het separate oordeel over de rechtmatigheid zoals we dat kennen uit de huidige controleverklaring vervalt hiermee.
- Rechtmatigheidsfouten en onzekerheden hebben geen effect meer op het oordeel van de accountant. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording geen getrouw beeld geeft van de rechtmatigheidsfouten en –onzekerheden, uitgaande van de door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie van maximaal 3% en minimaal 1%, heeft dit invloed op het oordeel van de accountant in de controleverklaring.

De voornaamste gevolgen voor de gemeente zijn:

- Het college van uw gemeente treedt in overleg met de raad over de te hanteren rapporteringstoleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording.

6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving (vervolg)

- Uw gemeente identificeert de belangrijkste rechtmatigheidsrisico's in aansluiting op de toetsingscriteria, en neemt deze op in een controleplan. Voorts moet worden bepaald op welke wijze deze rechtmatigheidsrisico's worden afgedekt (via systeemgerichte en gegevensgerichte (verbijzonderde) controles). Het controleplan moet met het college van B&W worden afgestemd en moet structureel worden ingebed in de P&C-cyclus.

- Uw gemeente dient rekening te houden met eventuele verbonden partijen (m.n. gemeenschappelijke regelingen), waarbij de fouten en onzekerheden meegenomen moeten worden in de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente. Dit geldt met name voor gemeenschappelijke regelingen die taken in mandaat uitvoeren, zoals bij serviceorganisaties het geval is (belastingen, salarissen), en voor gemeenschappelijke regelingen die zich richten op de uitvoering van de Participatiewet.

Wij helpen uw gemeente graag met het verder vormgeven van de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

6.3 Vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig voor zover zij een onderneming drijven. In de afgelopen jaren is ervaring opgedaan met de implementatie hiervan in de praktijk. Hieruit blijkt dat het grondbedrijf, de afvalinzameling, het garageparkeren (al dan niet in combinatie met straatparkeren) en de exploitatie van het openbaar gebied (via buitenreclame) vanuit vennootschapsbelastingperspectief het meest in het oog springen. Voorts is aandacht nodig voor de participatie in publiek-private samenwerkingsverbanden en voor de eventuele aan deze samenwerkingsverbanden verrichte dienstverlening.

De fiscale behandeling van het grondbedrijf is inhoudelijk het meest gecompliceerd. Ook de potentiële financiële impact hiervan is groot. De Belastingdienst heeft ten aanzien van de openingsbalanswaardering en de jaarwinstbepaling (in het bijzonder rentetoerekening en resultaatbepaling verkochte kavels) een afsprakenkader vastgelegd in de vorm van een vaststellingsovereenkomst (VSO). Gemeenten die dit wensen, kunnen zich melden bij de Belastingdienst en op individuele basis een VSO sluiten. In de praktijk zijn er ten aanzien van het grondbedrijf nog verschillende aandachtspunten die specifieke aandacht behoeven. Dit betreft bijvoorbeeld grondexploitaties met een looptijd langer dan 10 jaar en situaties waarbij de grondexploitatie is ingebracht in een separate entiteit (zoals een CV).

Mocht er sprake zijn van een belastingplichtig grondbedrijf, dan is het van belang dat in de komende periode een dossier wordt aangelegd, dan wel gecompliceerd, waaruit blijkt op welke uitgangspunten de openingsbalanswaardering is gebaseerd en hoe de jaarlijkse fiscale winst wordt bepaald.

Voor de fiscale behandeling van de afvalinzameling (inclusief het ontdoen) zijn landelijke afspraken gemaakt. Afspraken ten aanzien van de verkoop van reststromen zijn opgenomen in specifieke vaststellingsovereenkomsten, waarbij kort gezegd 1% van de omzet van de reststromen (exclusief bijdragen Nedvang/Stichting Afvalfonds) wordt belast in de vennootschapsbelasting. Eventuele positieve resultaten behaald met de inzameling van bedrijfsafval worden voor de vpb gezien als een volledig belastingplichtige activiteit.

De Belastingdienst neemt het standpunt in dat er ten aanzien van reclameactiviteiten van gemeenten geen sprake kan zijn van normaal vermogensbeheer, en dat de voordelen uit deze activiteiten belast zijn met vennootschapsbelasting. Ondanks dit standpunt van de Belastingdienst zien wij in voorkomende gevallen goede argumenten voor de stelling dat de voordelen uit reclameactiviteiten onbelast of vrijgesteld zijn in verband met de toepassing van het leerstuk van normaal vermogensbeheer of de overheidstakenvrijstelling. Derhalve zou heffing van vpb hier niet aan de orde zijn.

6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving (vervolg)

6.4 Loonheffingen

Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA)

De handhaving van de Wet DBA is in 2019 opgeschort tot 1 januari 2021. Per 1 juli 2018 is het toezicht op de Wet DBA aangescherpt; handhaving vindt plaats bij alle vormen van 'kwaadwillendheid'. Van 'kwaadwillendheid' is sprake indien de Belastingdienst constateert en aantoonbaar dat sprake is van een (fictieve) dienstbetrekking, en van evidente en opzettelijke schijnzelfstandigheid. Vanaf 1 januari 2020 wordt het toezicht verder aangescherpt; de Belastingdienst kan vanaf dat moment ook handhaven wanneer opdrachtgevers aanwijzingen ter zake van de betreffende arbeidsrelatie niet (of niet in voldoende mate) binnen een redelijke termijn opvolgen. Om meer zekerheid te krijgen over de kwalificatie van een arbeidsrelatie kan gebruik worden gemaakt van de door de Belastingdienst goedgekeurde modelovereenkomsten. Wanneer de feitelijke uitvoering van de werkzaamheden afwijkt van hetgeen schriftelijk is overeengekomen, loopt u echter alsnog het risico op een naheffingsaanslag. Zorg er daarom voor dat u goed in beeld heeft met welke ZZP'ers wordt gewerkt en dat u waar nodig nieuwe afspraken maakt, zodat de Belastingdienst niet kan stellen dat er sprake is van 'kwaadwillendheid'.

In 2019 heeft het Hof arrest gewezen over het handhavingsmoratorium. In geschil is of de Belastingdienst aan de werkgever terecht naheffingsaanslagen loonheffingen heeft opgelegd over de tijdvakken januari 2014 tot en met december 2016. Bij de totstandkoming van de Wet DBA is door de Belastingdienst toegezegd dat er geen naheffingsaanslagen zouden worden opgelegd. De werkgever betoogt dat deze toezegging ook betrekking heeft op de perioden vóór de inwerkingtreding van de Wet DBA. Het Hof gaat echter niet mee in deze stelling, en betoogt dat in de berichtgeving over het afzien van handhaving telkens is verwoord dat het niet handhaven van de Wet DBA de situatie na inwerkingtreding van die wet betreft, hetgeen erop duidt dat het gaat om de situatie vanaf 1 mei 2016. Aangezien de Belastingdienst vijf jaren kan naheffen, is het van belang om geldige VAR-verklaringen (inclusief de administratieve voorwaarden) van vóór 1 mei 2016 te bewaren/inzichtelijk te hebben.

Onlangs zijn er twee voortgangsbrieven verschenen, waarbij de Minister van SZW de Tweede Kamer informeert over de steeds concreter wordende uitwerkingen van de maatregelen inzake het 'werken als zelfstandige':

- Minimumuurtarief. Voor opdrachtnemers geldt een minimumuurtarief van € 16 (prijspeil 2019). Indien het uurtarief € 16 of hoger is, moet nog steeds worden beoordeeld of sprake is van een dienstbetrekking.
- Opdrachtgeversverklaring. Bij een uurtarief tussen € 16 en € 75 komt er een webmodule die kan worden ingevuld. Indien hier uitkomt dat er geen sprake is van een dienstbetrekking, hoeft de opdrachtgever geen loonheffingen in te houden.
- Zelfstandigenverklaring bij een hoog tarief. Bij een hoge vergoeding per uur (gedacht wordt aan € 75 per uur) kan ervoor gekozen worden om buiten dienstbetrekking te werken. De overeenkomst mag dan maximaal voor één jaar worden aangegaan. Indien er gedurende een periode van zes maanden geen werkzaamheden worden verricht, start een nieuwe termijn van één jaar.

6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving (vervolg)

Wet arbeidsmarkt in balans (WAB)

De WAB treedt op 1 januari 2020 in werking. De wetgever wil het met een pakket aan maatregelen voor werkgevers aantrekkelijker maken om vaste contracten aan te gaan. Dit doet zij door de kosten- en risicoverschillen tussen vast en flex te verminderen. Daarnaast wordt het ontslagrecht aangepast om een betere doorstroom op de arbeidsmarkt te bevorderen. Graag kijken wij samen met onze specialisten naar onder andere de financiële gevolgen die de WAB heeft voor uw organisatie.

Hieronder treft u in hoofdlijnen de belangrijkste wijzigingen aan die de WAB met zich meebrengt:

- Transitievergoeding: per 1 januari 2020 krijgen werknemers vanaf de dag van indiensttreding recht op een transitievergoeding (waar dat nu na een periode van 24 maanden is).
- Payroll: medewerkers in dienst van een payrollonderneming krijgen met de WAB in beginsel dezelfde arbeidsvoorwaarden als medewerkers in dienst van de opdrachtgever.
- WW-premie: de sectorindeling voor de WW-premie wordt losgelaten. Het type contract gaat bepalen welke WW-premie voor iedere individuele werknemer moet worden betaald: een lage premie voor een onbepaalde tijd contract en hoge premie voor een bepaalde tijd contract. Tussen de lage en de hoge premie wordt een vast verschil van 5 procentpunten gehanteerd.
- Oproepkrachten: een oproepkracht dient in de toekomst minstens vier dagen voorafgaand aan de werkdag te worden opgeroepen. Gebeurt het oproepen niet tijdig, dan mag de medewerker de arbeid weigeren. Daarnaast moeten werkgevers jaarlijks een aanbod doen aan de oproepkracht voor een arbeidsovereenkomst met een vaste arbeidsomvang, gebaseerd op de gemiddelde arbeidsomvang in de voorgaande 12 maanden.
- Ketenregeling: voordat de werkgever verplicht is een medewerker een contract voor onbepaalde tijd aan te bieden, mag deze momenteel 3 tijdelijke contracten in 2 jaar aanbieden. Onder de WAB wordt dit verruimd naar 3 contracten in 3 jaar.

Werkkostenregeling

Gebruikelijkheidscriterium

De Hoge Raad heeft in 2019 een arrest gewezen over het gebruikelijkheidscriterium in de werkkostenregeling. Het gebruikelijkheidscriterium houdt in dat vergoedingen, verstrekkingen en terbeschikkingstellingen die worden aangewezen als eindheffingsbestanddeel onder de werkkostenregeling, niet meer dan 30% mogen afwijken van hetgeen in vergelijkbare omstandigheden gebruikelijk is. De Belastingdienst gaat ervan uit dat een vergoeding van maximaal € 2.400 per jaar in ieder geval gebruikelijk is.

In het betreffende arrest stond de vraag centraal of zuiver beloningsloon van een aanzienlijke omvang (meer dan € 2.400 per persoon per jaar) kan worden ondergebracht in de vrije ruimte van de werkkostenregeling. De Hoge Raad stelt in het arrest voorop dat onder de werkkostenregeling alle vergoedingen en verstrekkingen in beginsel tot het loon behoren. De aard van het loonbestanddeel is hierbij niet relevant. Het is echter de inspecteur die moet stellen en aannemelijk maken dat niet aan het gebruikelijkheidscriterium is voldaan. Aan deze bewijslast kan niet worden voldaan door te wijzen op de doelmatigheidstoets van € 2.400 per werknemer per jaar die door de Belastingdienst wordt gehanteerd. Als vergelijkingsmaatstaf kan de inspecteur kijken naar de toepassing van de werkkostenregeling bij andere werknemers van dezelfde werkgever of bij werknemers van andere werkgevers.

6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving (vervolg)

Steekproeven

Op dit moment zien wij in de markt dat de Belastingdienst steeds vaker looncontroles uitvoert. Een van de hoofdthema's die voor de loonheffingen wordt meegenomen is de werkkostenregeling. Door de steekproefsgewijze controle van de Belastingdienst kan de controle bij één enkele geconstateerde fout al flink in de papieren lopen. Van belang is dan ook om het proces rondom de werkkostenregeling in control te hebben. Een goede fiscale beheersing kan namelijk een reductie op de steekproef teweegbrengen. Daarnaast is het een mogelijkheid om zelf als organisatie een representatieve, aselechte steekproef uit te (laten) voeren die in lijn is met de uitgangspunten zoals opgenomen in de Controle Aanpak Belastingdienst (CAB).

Payroll Analytics

Organisatie worden uitgedaagd meer te doen met minder middelen, en onder interne en externe druk worden discussies gevoerd over de toekomst van de HR/Tax-functie. Analytics is een voorbeeld van de wijze waarop afdelingen hun administratie en processen verder kunnen digitaliseren en automatiseren. Hiermee worden belangrijke doelen op het gebied van efficiëntie, datakwaliteit en compliance bereikt. Om op een efficiënte en laagdrempelige manier integraal inzicht te krijgen in de kansen en risico's binnen de loonheffingen, hebben wij als Deloitte Payroll Analytics ontwikkeld.

Payroll Analytics:

- Verhoogt de compliance door het indienen van een volledige, correcte en tijdige loonaangifte (op basis van meer dan 50 compliance gerelateerde analyses).
- Brengt optimalisaties en kansen voor onder andere de loonkostenvoordelen (LKV) en het lage-inkomensvoordeel (LIV) in een vroeg stadium in beeld.
- Geeft middels diverse dashboards vanuit verschillende invalshoeken inzicht in het personeelsbestand.

Wet Ketenaansprakelijkheid (WKA)

Aannemers kunnen aansprakelijk worden gesteld voor de niet-afgedragen loonheffingen die de onderaannemers verschuldigd zijn in verband met het verrichten van werkzaamheden door zijn werknemers inzake het aangenomen werk. Zogenoemde 'eigenbouwers' worden met aannemers gelijkgesteld. Indien de gemeente zelf de algehele leiding over de bouwwerkzaamheden voert of de kennis in huis heeft om zelf projecten uit te voeren, wordt zij aangemerkt als eigenbouwer.

Om het risico op aansprakelijkstelling te beperken, moet u de omvang van de aansprakelijkheid vastleggen, en moet u diverse persoonsgegevens van de ingeleende werknemers in uw administratie opnemen om hun identiteit te kunnen aantonen. Onder de AVG heeft u een wettelijke grondslag nodig om persoonsgegevens te mogen verwerken. Ingevolge de AVG en de Uitvoeringsregeling verplicht gebruik BSN mag het BSN worden verstrekt aan opdrachtgevers, ter uitoefening van de keten- en inlenersaansprakelijkheid. Overige persoonsgegevens, zoals onder andere naam, adres, woonplaats, geboortedatum en nationaliteit, mogen echter niet worden verstrekt.

Deloitte kan u ondersteunen bij het ontwikkelen van een praktische werkwijze waarmee u over de gewenste (persoons)informatie beschikt, doch evenwel het risico voor de ketenaansprakelijkheid beperkt, alsmede rekening houdt met de privacywetgeving.

6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving (vervolg)

Wet normering topinkomens (WNT)

Bezoldigingsnorm 2019

Voor 2019 bedraagt de algemene maximale bezoldigingsnorm voor topfunctionarissen in dienstbetrekking € 194.000 per jaar op fulltime basis.

Bij de berekening van het individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen buiten dienstbetrekking wordt enerzijds uitgegaan van het maximum op basis van het aantal kalendermaanden waarin is gewerkt. Voor interim-topfunctionarissen geldt in 2019 als norm per maand:

- € 25.900 voor de eerste zes maanden van de functievervulling.
- € 19.600 voor de volgende zes maanden.

Anderzijds dient ook gekeken te worden naar het individuele bezoldigingsmaximum op basis van het aantal uren x het maximale uurtarief. Dit maximale uurtarief bedraagt in 2019 € 187.

Bij het bepalen of sprake is van een overschrijding, dient van het laagste van deze twee individuele bezoldigingsmaxima te worden uitgegaan.

Wijzigingen in wet- en regelgeving

De WNT wijzigt met enige regelmaat. Per 1 januari 2019 geldt onder andere:

Als het uitbetalen van vakantiedagen aan het einde van dienstverband leidt tot een overschrijding van het bezoldigingsmaximum, wordt onder voorwaarden de afkoop van een bepaald maximum aan vakantiedagen niet tot de bezoldiging gerekend.

In de Uitvoeringsregeling WNT is ten aanzien van een aantal componenten verduidelijkt of deze onder het bezoldigingsbegrip van de WNT vallen. De VPL/IVP-premie moet in alle gevallen tot de bezoldiging worden gerekend.

6.5 Btw

Sportaccommodaties en btw

Per 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling gewijzigd. De wijziging van de btw-sportvrijstelling heeft een behoorlijke impact op gemeenten, zowel financieel als administratief. Deze vrijstelling is vanaf 1 januari 2019 (onder voorwaarden) van toepassing op diensten die nauw samenhangen met het beoefenen van sport of met lichamelijke opvoeding, mits deze diensten worden verricht door een instelling die geen winst beoogt. Een gemeente is aan te merken als een niet-winstbeogende instelling in de zin van de gewijzigde sportvrijstelling. Zodoende is de sportvrijstelling van toepassing indien een gemeente zelfstandig sportaccommodaties exploiteert. Dit heeft tot gevolg dat gemeenten geen recht op aftrek meer hebben ter zake van de btw op gemaakte kosten en investeringen. Ter compensatie van de btw-schade die bij gemeenten ontstaat als gevolg van de wijziging van de sportvrijstelling, is de subsidieregeling SPUK (regeling specifieke uitkering sport) geïntroduceerd. Voor diverse bestedingen in het kader van sport kunnen gemeenten subsidies aanvragen.

Diverse gemeenten hebben de exploitatie van hun sportaccommodaties (deels) uitbesteed aan derden. Na de wijziging van de sportvrijstelling is het nog maar de vraag of de partijen waaraan gemeenten de exploitatie uitbesteden, buiten het bereik van de gewijzigde sportvrijstelling blijven. In de praktijk bestaat op dit moment de nodige onduidelijkheid over de btw-positie van partijen die de exploitatie van sportaccommodaties van gemeenten hebben overgenomen.

6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving (vervolg)

Tot het moment dat de btw-positie van de exploitanten duidelijk is, hebben diverse gemeenten over het jaar 2019 zekerheidshalve zowel een SPUK-aanvraag ingediend als btw in aftrek gebracht via de btw-aangifte. Het is van groot belang om het verdere verloop van de discussie te volgen en vervolgstappen te nemen/correcties door te voeren zodra de btw-positie van de exploitanten duidelijk is.

Voor het kalenderjaar 2019 konden gemeenten tot en met 31 mei 2019 een SPUK-aanvraag indienen. De uitkering moet vóór 15 juli 2020 worden verantwoord. Gemeenten krijgen hierover in januari 2020 meer informatie toegestuurd van de subsidieverstrekker (DUS-I). Uiterlijk op 31 januari 2021 vindt per gemeente een herziening en vaststelling plaats. Dit kan betekenen dat een gemeente een extra uitkering krijgt, of dat er een bedrag wordt teruggevorderd. Vooralsnog is aan gemeenten over 2019 een voorschot verleend van 82% van de aanvraag (korting op de uitkering vanwege landelijke overschrijding van het subsidieplafond). De definitieve vaststelling verloopt via SiSa.

Wat betreft het jaar 2020 moet de gemeenten uiterlijk op 1 maart 2020 de SPUK-aanvraag hebben ingediend.

WMO-vervoer en btw

Op basis van het nieuwe WMO-abonnementstarief dat per 1 januari 2020 wordt ingevoerd, is het mogelijk om het abonnementstarief ook van toepassing te verklaren op het WMO-vervoer. De huidige systematiek met de eigen bijdragen wijzigt daardoor. Dit kan tot gevolg hebben dat de gemeente ter zake van het WMO-vervoer niet meer als btw-ondernemer handelt. Het vervoer gaat dan namelijk op in het bredere abonnementstarief, waardoor het nog maar de vraag is of het vervoer een zelfstandige btw-belaste prestatie kan zijn. Als de gemeente ter zake van het WMO-vervoer niet meer als btw-ondernemer handelt, heeft zij niet langer recht op btw-aftrek op de gemaakte kosten. Daar staat tegenover dat uit de geïncasseerde eigen bijdragen niet langer btw hoeft te worden voldaan. Omdat de gemaakte kosten in de regel niet worden gedekt door de eigen bijdragen, is de gemeente (vanuit btw-optiek) per saldo slechter af. In de huidige situatie wordt namelijk per saldo btw-aftrek gerealiseerd, en dat kan om substantiële bedragen gaan.

Wij adviseren de gemeente een zorgvuldige afweging te maken bij het al dan niet onderbrengen van het WMO-vervoer onder het abonnementstarief. Vanzelfsprekend spelen daarbij ook andere elementen dan de btw een rol. Graag verkrijgen wij nadere informatie om vast te stellen welke keuze hierin is gemaakt door de gemeente Sittard-Geleen.

Lopende procedures btw

Er lopen op dit moment meerdere btw-procedures die voor gemeenten van belang zijn. Twee procedures die landelijk met interesse gevolgd worden, zijn:

- **Exploiteren van begraafplaatsen:** de Advocaat-Generaal van de Hoge Raad is van mening dat een gemeente volledig recht heeft op een bijdrage uit het Btw-compensatiefonds bij de exploitatie van begraafplaatsen. Deze zienswijze wijkt af van het huidige beleid van de Belastingdienst, waarin wordt uitgegaan van geen recht op aftrek of compensatie van btw op kosten met betrekking tot begraafplaatsen. Het is op dit moment wachten op het oordeel van de Hoge Raad. Dit wordt eind 2019/begin 2020 verwacht.
- **Re-integratietrajecten (participatiebudget):** in deze procedure staat de vraag centraal of een gemeente recht heeft op een bijdrage uit het Btw-compensatiefonds voor btw op de kosten met betrekking tot re-integratietrajecten. Het Gerechtshof Den Haag heeft in deze procedure geoordeeld dat de gemeente de btw volledig mag compenseren. Die uitspraak wijkt af van het beleid van de Belastingdienst, waarin wordt uitgegaan van een gedeeltelijke compensatie van dergelijke kosten. Het is op dit moment wachten op het oordeel van de Hoge Raad. Dit wordt eind 2019/begin 2020 verwacht.

Nieuwsberichten van de advieskantoren (waaronder Deloitte) gaan hierop uitgebreid in. Het is van belang deze procedures te blijven volgen, omdat deze van substantieel financieel belang (kunnen) zijn. In individuele gevallen kunnen er afspraken worden gemaakt met de Belastingdienst, bijvoorbeeld om de rechten veilig te stellen over het verleden en voor de toekomst.

Wij adviseren de gemeente een zorgvuldige afweging te maken bij het al dan niet onderbrengen van het WMO-vervoer onder het abonnementstarief. Graag verkrijgen wij nadere informatie om vast te stellen welke keuze hierin is gemaakt door de gemeente Sittard-Geleen.

6. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving (vervolg)

6.6 Stikstofproblematiek

Oud-Minister Johan Remkes heeft in september onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingen over de impasse die is ontstaan na de uitspraak van de Raad van State van mei jongstleden. De Raad van State heeft met haar uitspraak geoordeeld dat het Programma Aanpak Stikstof niet als basis gebruikt mag worden voor toestemming voor extra stikstofuitstoot. In de PAS-methode worden activiteiten die een belasting geven voor de natuur gecompenseerd met toekomstige positieve gevolgen die de uitstoot van stikstof compenseren. Met de PAS methode wordt een voorschot genomen op positieve gevolgen die in de toekomst gerealiseerd worden. Met de uitspraak van de Raad van State is gebleken dat zo'n voorschot niet is toegestaan op basis van de Europese Habitatrichtlijn.

In Nederland wordt bij tienduizenden projecten gewerkt volgens de PAS-methode. Al deze projecten zijn stil komen te liggen omdat eerst bepaald moet worden in hoeverre er sprake is van de uitstoot van stikstof en hoe dit gecompenseerd kan worden. Dit kan gevolgen voor de uitvoering van de projecten in uw gemeente. Voor deze projecten dient geëvalueerd te worden in hoeverre deze doorgang kunnen vinden en wat eventuele aanpassingen zijn in het projectplan. Dit kan gevolgen hebben voor de geprognoseerde financiële resultaten. Wij hebben van u vernomen dat het college recentelijk een ambtelijk advies heeft ontvangen met een inschatting over de gevolgen van deze problematiek. Daaropvolgend heeft het college verzocht om dit concreet te maken middels een specificatie van betreffende projecten.

Graag verkrijgen wij nadere informatie om vast te stellen of de ontwikkelingen met betrekking tot regelgeving rondom stikstof risico's met zich mee brengen voor de gemeente Sittard-Geleen.

Bijlage: Raamwerk interne beheersing accountantscontrole

Bijlage: Raamwerk interne beheersing accountantscontrole

Interne-beheersmaatregel	Proces	Opzet / Bestaan	Werking
Autorisatie facturen	Inkopen & betalingen		
Autorisatie betalingen	Inkopen & Betalingen		
Controle en autorisatie wijzigingen in crediteurenstamgegevens	Inkopen & Betalingen		
Controle strategieformulier	Aanbestedingen		
Controle gunning	Aanbestedingen		
Uitvoeren spendanalyse	Aanbestedingen		
Controle van totaalcalculatie	Grondexploitatie		
Controle actualisatie van de grondexploitaties	Grondexploitatie		
Controle rechtmatigheid en juistheid verstrekking	Subsidieverstrekingen		
Controle rechtmatigheid en juistheid vaststelling	Subsidieverstrekingen		
Controle juistheid mutaties in dienst en uit dienst	Lonen en salarissen		
Controle declaratieformulier	Lonen en salarissen		
Controle bruto-netto berekening	Lonen en salarissen		
Controle conceptbetaling tot uitbetaling	Lonen en salarissen		

De opzet en/of het bestaan van de interne-beheersmaatregel is toereikend in het kader van de jaarrekeningcontrole.

De inrichting (opzet) van de interne-beheersmaatregel is nog onderhanden.

De opzet van de interne-beheersmaatregel is niet toereikend; hierdoor hebben wij het bestaan niet vastgesteld.

De werking van de interne-beheersmaatregel hebben wij niet kunnen vaststellen. Hiervoor is een IT-audit vereist of dient de gemeente interne voorbereidingen te treffen.

Bijlage: Raamwerk interne beheersing accountantscontrole

Interne-beheersmaatregel	Proces	Opzet / Bestaan	Werking
Aansluiting tussen salarisadministratie en financiële administratie	Lonen en salarissen		
Controle volledigheid pandenregister	Verhuuropbrengsten		
Controle huurcontracten en indexaties	Verhuuropbrengsten		
Controle nieuwe tarieven	Parkeeropbrengsten		
Controle afstorting	Parkeeropbrengsten		
Aansluiting tussen onderhoudssysteem, financiële administratie en onderhoudscontracten	Parkeeropbrengsten		
Controle autorisatie mutaties	Uitkeringen participatiewet / WMO / Jeugd		
Controle autorisatie betalingen uitkeringen	Uitkeringen Participatiewet		
Aansluiting tussen subadministratie en financiële administratie	Uitkeringen Participatiewet / WMO		
Aansluiting tussen subadministratie, financiële administratie en verantwoording centrumgemeente	Uitkeringen Jeugd		
Controle prestatieverklaring	Uitkeringen Jeugd / WMO		
Aansluiting PGB-monitor en jaarlijks overzicht	Uitkeringen Jeugd / WMO		

De opzet en/of het bestaan van de interne-beheersmaatregel is toereikend in het kader van de jaarrekeningcontrole.

De inrichting (opzet) van de interne-beheersmaatregel is nog onderhanden.

De opzet van de interne-beheersmaatregel is niet toereikend; hierdoor hebben wij het bestaan niet vastgesteld.

De werking van de interne-beheersmaatregel hebben wij niet kunnen vaststellen. Hiervoor is een IT-audit vereist of dient de gemeente interne voorbereidingen te treffen.

Bijlage: Raamwerk interne beheersing accountantscontrole

[illegible]

De opzet en/of het bestaan van de interne-beheersmaatregel is toereikend in het kader van de jaarrekeningcontrole.

De inrichting (opzet) van de interne-beheersmaatregel is nog onderhanden.

De opzet van de interne-beheersmaatregel is niet toereikend; hierdoor hebben wij het bestaan niet vastgesteld.

De werking van de interne-beheersmaatregel hebben wij niet kunnen vaststellen. Hiervoor is een IT-audit vereist of dient de gemeente interne voorbereidingen te treffen.

De naam 'Deloitte' verwijst naar één of meer van de volgende rechtspersonen: Deloitte Touche Tohmatsu Limited, een in Groot-Brittannië gevestigde 'private company limited by guarantee', en ieder van de memberfirms die deel uitmaken van haar netwerk. Elk van deze rechtspersonen vormt een juridisch afzonderlijke en onafhankelijke entiteit. Zie www.deloitte.com/about voor een gedetailleerde beschrijving van de rechtsvorm van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en haar memberfirms.

Deloitte is met ongeveer 5.000 medewerkers en kantoren in heel Nederland de grootste organisatie op het gebied van accountancy, belastingadvies, consultancy en financiële advisering. Deloitte Nederland is een onafhankelijke memberfirm van Deloitte Touche Tohmatsu, met 225.000 medewerkers en vestigingen in meer dan 150 landen.

@ 2018 Deloitte Nederland